



Naturvårdsverket  
Richard.Kristoffersson@Naturvardsverket.se

## Begäran om samråd gällande förslag till plan för Energjö Bornholm

Er beteckning: NV-07897-21

### Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne (länsstyrelsen) ser sammanfattningsvis att projektet medför risk för gränsöverskridande påverkan. Huvudsakligen gäller detta kumulativa effekter på migrerande fåglar och fladdermöss, fisklek och marina däggdjur. Länsstyrelsen bedömer att även risk för gränsöverskridande visuell påverkan på riksintresse kulturmiljö för Kåseberga föreligger. Länsstyrelsen utvecklar på vilket sätt som projektet riskerar gränsöverskridande påverkan i det följande.

### Synpunkter på genomförandet av havsplanen

Tillståndsprocessen i Sverige och Danmark skiljer sig åt. Aktuellt samråd är begränsat till en övergripande nivå medan en mer konkret och detaljerade bedömning kommer i efterföljande miljökonsekvensbeskrivning.

Det stora antalet exploateringsprojekt som är på gång i södra Östersjön kommer sannolikt att påverka ekosystemen på något sätt. För varje projekt är det därför viktigt att bedöma inte bara det enskilda projektets miljöpåverkan utan att även se den sammantagna påverkan dvs. den kumulativa påverkan. Det är viktigt att lyfta blicken och se ett större geografiskt område så att negativ påverkan på populationer kan bedömas. Det framgår inte av underlaget om Energistyrelsen har kunskap om de vindkraftsprojekt samt andra fysiska ingrepp som är på gång i Södra Östersjön.

Länsstyrelsen vill framföra att gränsöverskridande och även kumulativ påverkan till följd av havsplanen för Energjö Bornholm riskeras för följande intressen.

## Särskilt om fåglar och fladdermöss

### Fåglar

Länsstyrelsen anser att det finns en risk för att de planerade vindkraftsetableringarna kan komma att påverka flyttande fåglar. Särskilt tranor och småfåglar (tättingar) flyttar brett från den skånska sydkusten och söder ut över havsområdet och vid gynnsamma förhållanden kan det vara stora mängder fåglar som lämnar kusten samtidigt. Även rovfåglar migrerar brett från kusten under vissa förhållanden. Särskilt för Bornholm 1 anser länsstyrelsen att det finns en betydande risk att många fåglar kommer att förolyckas om inte skyddsåtgärder vidtas. Länsstyrelsen har föreslagit att den svenska regeringen, om tillstånd lämnas för de närliggande parkerna Skåne Havsvindpark och Triton, ska sätta villkor som innebär att vindkraftverken tillfälligt ska stängas av vid stort antal flyttande rovfåglar, tranor eller småfåglar (tättingar) över vindkraftparken då det samtidigt finns en förhöjd risk för fågelkollisioner vid vindkraftverken. Regeringen har i sitt beslut om tillstånd för Svenska Kriegers Flak, vilken också ligger i migrationsstråket, satt villkor om att verksamhetsutövaren ska följa upp påverkan på fågellivet. Om resultaten visar att tranor och rödlistade rovfåglar påverkas får tillsynsmyndigheten meddela försiktighetsmått för att reducera påverkan, till exempel stoppreglering vid förhöjd risk under utsatta förhållanden. Länsstyrelsen anser att motsvarande försiktighetsmått behövs för Bornholm 1 för att den inte, ensam eller tillsammans med andra vindkraftparker i havsområdet, ska riskera att påverka de flyttande fågelpopulationerna på ett betydande sätt.

Länsstyrelsen anser vidare att påverkan på alfågel behöver utredas noggrant. De planerade vindkraftparkerna angränsar till områden som är av stor vikt för övervintrande alfåglar. Alfågel är en av de arter som undviker att vistas inom och i närheten av vindkraftparker och det finns därför en risk att nuvarande övervintringsområden kommer att minska eller få en försämrad kvalitet som habitat för alfåglar. Detta skulle även kunna påverka förekomsten i Skåne eftersom det får antas att populationerna i alla fall delvis är desamma vid Bornholm och längs Skånes kuster. Vindkraftverken kan även utgöra problem för migrerande alfåglar eftersom de sannolikt ligger i deras flyttstråk. Enligt forskning rör sig alfåglar längs Skånes sydkust och sedan vidare mot det föreslagna verksamhetsområdet. Det behöver därför säkerställas att de

planerade vindkraftparkerna inte kommer att påverka övervintrande eller migrerande alfåglar negativt.

### Fladdermöss

Fladdermöss migrerar över havsområdet från den skånska sydkusten och det kan inte uteslutas att de även födosöker vid vindkraftverk till havs. Kunskapen om dödligheten för fladdermöss vid marina vindkraftparker är bristfällig. Länsstyrelsen anser därför att det behövs försiktighetsmått, till exempel stoppreglering, för Bornholm 1 som säkerställer att fladdermöss inte påverkas negativt av vindkraftsparken. Sådana villkor finns i beslutet för Svenska Kriegers Flak samt i förslagen till beslut för vindkraftparkerna Skåne Havsvindpark och Triton.

### Särskilt om kulturmiljö

#### Visuell påverkan

I förslaget till havsplan finns i bilaga 1 del 6 en exempelvisualisering från Sandhammaren på Skånes sydkust. Länsstyrelsen bedömer att utöver påverkan på miljön kring Sandhammaren och dess fyr, så behöver det även göras en bedömning av visuell påverkan från vindkraftparkerna Bornholm 1 (Nord och Syd) längs sträckan Ystad-Kåseberga-Sandhammaren utifrån relationen till Bornholm och den historiska farleden samt även utifrån påverkan på Ales stenar.

Skeppsättningen Ales stenar ingår i en fornlämningsmiljö som utgör det svenska riksintresset Kåseberga [M173]. Platsen har en tusenårig historia som landmärke och utgör idag ett av Skånes viktigaste besöksmål. Siktlinjerna från lämningen ut över havet och mot lämningen från havet är känsliga för påverkan och bör hållas fria från exploatering.

#### Marinarkeologi

Kablar från vindkraftparkerna planeras att till stora delar förläggas utmed gasledningen Baltic Pipe. Inför projekteringen för Baltic Pipe genomfördes en marinarkeologisk utredning varvid ett antal potentiella fornlämningar identifierades. I ett senare skede av projektet Energiö Bornholm bedömer Energistyrelsen att det är möjligt att värdera eventuell påverkan på lämningar.

Verksamhetsutövaren bör hålla ett samråd med Kulturmiljöenheten på länsstyrelsen för att säkerställa kabelkorridorers utbredning och dessas påverkan på anomalier som framkommit vid Baltic Pipe-

utredningen. Nedläggning av kablar på svenskt vatten inom aktuellt område kräver tillstånd enligt 2 kap kulturmiljölagen.

### Särskilt om oexploderad ammunition

Området inom vilket vindkraftparken ska placeras är ett känt minområde från andra världskriget och kemiska vapen har hittats här. Vid röjning av ammunition eller andra kemiska vapen bör därför hänsyn även tas till marina däggdjur, fisk och fågel.

Verksamhetsutövaren eller liknande bör ta fram lämpliga skyddsåtgärder för att reducera påverkan på det marina livet. I handlingarna nämns endast att det ska finnas första hjälpen utrustning för de som arbetar med anläggningen och som kan komma i beröring med dessa ämnen.

### Särskilt om fisk

För att skydda torsklek, har länsstyrelsen föreslagit att den svenska regeringen föreskriver villkor för de planerade närliggande vindkraftparkerna Skåne Havsvindpark och Triton att kraftigt grumlade arbeten inte får utföras under perioden 1 juni till och med 31 augusti, om inte bubbelgardin kan användas.

Mot bakgrund av att Energiö Bornholm kan påverka det västra torskbeståndet, men även till viss del det östra torskbeståndet i- eller i anslutning till Arkonabassängen, anser länsstyrelsen att det är angeläget med en längre tidsrestriktion för kraftigt grumlande anläggningsarbeten inom projektet.

Länsstyrelsen anser vidare att den långa kabeldragningen genom Natura 2000-området Sydvästkånes utsjövatten är olämpligt lokaliserad. Landtagning av kablar bör ske till närmaste kust. Länsstyrelsens bedömning är därtill att det krävs Natura 2000-tillstånd för denna sträckning.

### Särskilt om tumlare

Den känsliga populationen av tumlare i Östersjön måste hanteras med försiktighet. Av förslaget till havsplan framgår att tumlare kan komma att trängas undan vid anläggningsarbeten som medför undervattensbuller och att vindkraftverk därför inte får pålas ner under perioden november till april inom ett avstånd av 5–7 km från Natura 2000-områden. Länsstyrelsen förstår att försiktighetsmålet avser att skydda Östersjöpopulationen av tumlare som kan vistas i denna del av Östersjön under de aktuella månaderna och att

tumlaren som art är utpekad i de närliggande Natura 2000-områdena.

Länsstyrelsen har föreslagit att den svenska regeringen, om tillstånd lämnas för de närliggande vindkraftparkerna Skåne Havsvindpark och Triton, föreskriver villkor som innebär tidsrestriktioner för pålning i hela området under perioden 1 november till 30 april till skydd för Östersjöpopulationen av tumlare. Detta mot bakgrund av att populationens skyddsbehov är lika stort även utanför Natura 2000-nätverket och att hänsyn därför måste tas fullt ut.

Eftersom även individer av Bälthavspopulationen kan vistas i projektområdena under hela året är det viktigt att eventuella pålningsarbeten sker med bästa möjliga dämpningsteknik.

## Bakgrundsinformation

Danmark har underrättat Sverige om Danmarks förslag till havsplan för Energiö Bornholm. Naturvårdsverket har berett länsstyrelsen möjlighet att lämna synpunkter över gränsöverskridande påverkan från den planerade verksamheten.

## Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Lena Svensson, för frågor på telefon 010-2241785 eller via e-post [lena.l.svensson@lansstyrelsen.se](mailto:lena.l.svensson@lansstyrelsen.se). Ange ärendets diarienummer 32694-2023 i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-224 10 00.

## De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Olof Liungman med vattenhandläggare Lena Svensson som föredragande.

Naturvårdshandläggare Linda Gustafsson, vattenstrateg Charlotte Carlsson, arkivarie Anders Rosendahl, vattenhandläggare Charlott Stenberg och länsfiskekonsulent Linus Larliander har medverkat i ärendet.

*Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.*